

Nr 12.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till vissa byggnadsarbeten å Bogesunds egendom m. m.

(1:a avd.)

I en till riksdagen den 11 februari 1949 avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition, nr 49, har Kungl. Maj:t under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag föreslagit riksdagen att

1) godkänna vad chefen för jordbruksdepartementet föreslagit angående upplåtelse av vissa delar av Bogesunds egendom i Östra Ryds socken, Stockholms län, till skogshögskolan, statens skogsforskningsinstitut, skogsvårdsstyrelsen i Stockholms län och sjökrigskolan samt

2) å riksstaten för budgetåret 1949/50 under nionde huvudtiteln anvisa reservationsanslag av 23 000 kronor till Skogshögskolan: Byggnadsarbeten å övningsskog vid Bogesund, 30 000 kronor till Statens skogsforskningsinstitut: Byggnadsarbeten å försöksfält vid Bogesund och 500 000 kronor till Ersättning till statens domäners fond för utgifter för iståndsättande av Bogesunds egendom.

Sedan Bogesunds egendom enligt lagen om tvångsinlösen av vanhävdad jordbruksegendom avståtts till kronan, framlade Kungl. Maj:t i propositionen nr 128 till 1948 års riksdag vissa förslag rörande dispositionen av egendomen. I propositionen uttalades, att vissa förutsättningar syntes föreligga för att egendomens huvudgård, säteriet Bogesund 1¹, skulle kunna användas för jordbrukets försöksverksamhet, men någon slutgiltig plan för egendomens utnyttjande ansågs icke böra framläggas med hänsyn till att de framtida behoven av mark på egendomen icke kunde överblickas. Vidare föreslogs, bland annat, att till kostnader under budgetåret 1948/49 för iståndsättande av egendomen skulle anvisas ett reservationsanslag av 1 000 000 kronor. Riksdagen framställde icke någon erinran mot vad sålunda anförts och anvisade nämnda anslag.

Den 30 juni 1948 bemyndigade Kungl. Maj:t chefen för jordbruksdepartementet att tillkalla högst fyra sakkunniga för att verkställa utredning rörande utnyttjande av huvudgården vid Bogesunds egendom i försöksverksamheten. Med stöd av detta bemyndigande tillkallades såsom sakkunniga överinspektören vid lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök, professorn Y. H. Gustafsson, tillika ordförande, byråchefen i domänstyrelsen

K. E. Holmström, professorn vid lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök N. Olsson samt agronomen K. A. Örborn.

Med skrivelse den 19 november 1948 ha de sakkunniga, vilka antagit benämningen försöksgårdsutredningen för Bogesund, överlämnat betänkande i ämnet.

Över betänkandet ha remissutlåtanden avgivits av ett flertal myndigheter och sammanslutningar.

I skrivelser den 5 november 1948 ha domänstyrelsen samt styrelsen för skogshögskolan och statens skogsforskningsinstitut föreslagit, att västra delen av Bogesunds egendom skulle upplåtas till försöksfält för skogsforskningsinstitutet. Samma myndigheter ha i skrivelser den 20 januari 1949 även ifrågasatt, att å egendomen skulle upplåtas ett område till övningsskog för skogshögskolan. Vidare har skogsstyrelsen i skrivelse den 12 januari 1949 hemställt, att å egendomen måtte anordnas en skogsvårdsgård. Arméns fortifikationsförvaltning har i skrivelse den 27 november 1948 anhållit, att ett område av egendomen skulle upplåtas såsom övningsplats för sjökrigsskolan. Slutligen har domänstyrelsen i skrivelse den 27 november 1948 äskat medel för fortsatt upprustning av egendomen.

Försöksgård å Bogesund.

Förslaget. Utredningen har funnit, att Bogesunds egendom är lämplig såsom försöksgård på animalieproduktionens och speciellt mjölkproduktionens område, samt att förutsättningarna för byggnadsförsök vid egendomen äro gynnsamma. I anslutning härtill har utredningen föreslagit, att vid Bogesund skola bedrivs dels byggnadstekniska och byggnadsfunktionsmässiga försök, dels jordbruksekonomiska och jordbrukstekniska försök, dels husdjursförsök och dels vissa andra mera speciella försök. En sådan försöksgård borde omfatta, förutom huvudgården, gården Söderby-Sundby samt torpen Ellboda och Myran, utgörande en total areal av omkring 250 hektar, varjämte även Kullön borde läggas till försöksgården. Ett flertal byggnadsarbeten skulle bliva erforderliga. Försöksgården borde i likhet med övriga försöksgårdar på jordbrukets område organisatoriskt inordnas under lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök.

Yttrandena. Utredningens förslag har i princip tillstyrkts av de flesta remissinstanserna, ehuru förbehåll och erinringar gjorts i olika hänseenden. I de fall, då förslaget avstyrkts, har såsom huvudsakligt skäl anförts de oproportionerligt höga kostnader, som förslaget skulle medföra.

Försöksfält för statens skogsforskningsinstitut.

Förslaget. Domänstyrelsen samt styrelsen för skogshögskolan och statens skogsforskningsinstitut ha hemställt, att ett område om cirka 400 hektar, därav omkring 90 hektar åker- och betesmark, av västra delen av Bogesunds egendom måtte upplåtas till försöksfält för skogsforskningsinstitutet. Det

ifrågasatta området består av brukningsenheterna Holminge, omfattande Holminge 1^a samt de tidigare torpen Nybygget och Träsket, ävensom Röskär, omfattande Röskär 1^a samt Ernvik 1^a och Sandvreten 1^a (jfr prop. nr 128/1948).

Den försöksverksamhet, som skulle bedrivas å området, har sammanfattningsvis angivits skola omfatta i huvudsak följande arbetsuppgifter, nämligen anläggande av plantskolor, plantskolestudier, undersökningar rörande de svenska skogsträdens ärftliga konstitution och samspelet mellan arv och miljö, urvals- och korsningsarbete beträffande olika kvantitativa och kvalitativa egenskaper, analys av proveniensskillnadernas genetiska underlag, anläggande av modellplantager och i anslutning därtill analys av lämpliga korsningsförbindelser, anläggande av arkiv för plusträd, studium av dessas genetiska konstitution och reaktion mot miljöförändringar samt anläggande av arboretum för främmande trädslag.

I framställningen har anförts, att samtliga dessa arbetsuppgifter funnes upptagna i skogsforskningsinstitutets arbetsplaner, dock med undantag för anläggandet av ett trädarkiv. Avsikten med ett dylikt arkiv vore att där skulle sammanföras de värdefulla varianterna i de svenska skogarna. Dessa skulle på så sätt kunna bevaras för all framtid och ständigt stå till förfogande för växtförädlingen och skogsbruket genom distribution av ympkvistar till olika intressenter.

Rörande den närmare dispositionen av området samt villkoren för upplåtelsen hänvisas till s. 5—6 i propositionen.

Ett belopp av 385 000 kronor har ansetts erforderligt för vissa kostnader i samband med förslagets genomförande. Härav ha 125 000 kronor avsetts för anläggande av trädarkivet och 260 000 kronor för byggnadsarbeten. Den för byggnadsarbeten beräknade kostnaden uppgår enligt framställningen till ungefär samma belopp som tidigare beräknats för att förnya byggnadsbeståndet på Holminge, 95 000 kronor, och Röskär, 150 000 kronor, därest dessa brukningsenheter skulle fortfarande bestå som jordbruk. Ett bifall till förevarande förslag skulle således medföra, att de för iståndsättande av Bogesund beräknade och i princip av riksdagen godkända beloppen skulle kunna minskas med omkring 250 000 kronor.

Med hänsyn till den stora betydelse, trädarkivet skulle få för skogsnäringen, har vidare föreslagits, att kostnaderna för anläggandet av arkivet skulle utgå från diversemedelsfonden för pristjämningsavgifter för trävaror. Byggnadskostnaderna borde däremot bestridas av statsmedel. Såväl kostnaderna för trädarkivet som byggnadskostnaderna borde fördelas på tre år.

De medel, som stodo till förfogande för ifrågavarande försöksuppgifter, beräknades bliva förbrukade under år 1952 men verksamheten torde medföra utgifter för avsevärd tid därefter. Utgifterna, som huvudsakligen avsågo skogsforskningsinstitutets genetiska avdelning, kunde uppskattas till 38 000 kronor årligen, varför man borde räkna med att denna avdelnings årsanslag för undersökningar m. m. längre fram borde höjas med nämnda belopp.

Yttrandena. *Sveriges skogsägares riksförbund och Sveriges skogsägareförbund* ha tillstyrkt framställningen. *Riksräkenskapsverket* har anslutit sig till vad som föreslagits i fråga om villkoren för upplåtelsen.

Statskontoret har med hänsyn till det ekonomiska läget funnit betänkligheter möta mot ett tillmötesgående av förslaget, icke minst emedan byggnadsarbeten skulle erfordras i ungefär samma omfattning som om området disponerades för jordbruksändamål. Vid bifall till förslaget borde enligt statskontorets mening samtliga kostnader belasta prisutjämningsavgifterna för exporterade trävaror. Uppläsningsvis ville statskontoret meddela, att per den 26 november 1948 disponerats 624 800 kronor av ett för skogsvårdande ändamål avsatt belopp å 12 miljoner kronor samt att å diversemedelsfonden för prisutjämningsavgifter samma dag kvarstode odisponerade 2 057 557 kronor 88 öre.

Övningsskog för skogshögskolan.

Domänstyrelsens samt *styrelsens för skogshögskolan och statens skogsforskningsinstitut* förslag i denna del innefattar att ett område, beläget öster och nordost om institutets ifrågasatta försöksfält, skulle upplåtas till högskolan såsom övningsskog. Området innehåller enligt framställningen cirka 210 hektar övervägande produktiv skogsmark jämte 4 hektar inägor tillhörande torpet Stensängen i områdets västra del. Inägorna skola igenplanteras enligt den för Bogesund uppgjorda restaureringsplanen.

I fråga om de skäl, som åberopats för förslaget, samt villkoren för upplåtelsen hänvisas till s. 8—9 i propositionen.

Kostnaderna för genomförandet av förslaget ha beräknats uppgå till i runt tal 8 700 kronor till avlöning åt ett särskilt skogligt biträde i lönegrad Ce 19, 2 000 kronor i resekostnads- och traktamentsersättning åt denne, 15 000 kronor för uppförande av en enklare förläggning vid Stensängen samt 8 000 kronor för anläggande av plantskolor m. m. å inägorna. Löpande driftkostnader för stämplings- och andra skogsvårdsåtgärder utöver utgifterna för det skogligen biträdet skulle bestridas av domänverket, som även skulle i vanlig ordning ombesörja avverkning och försäljning av utstämplat virke.

Riksräkenskapsverket har i avgivet remissutlåtande uttalat, att förslaget icke givit ämbetsverket anledning till erinran.

Skogsvårdsgård för skogsvårdsstyrelsen i Stockholms län.

Förslaget. Den 15 oktober 1948 uppdrog Kungl. Maj:t åt skogsstyrelsen att i samråd med domänstyrelsen utreda möjligheterna att anlägga en skogsvårdsgård på Bogesunds egendom. I skrivelse den 12 januari 1949 har *skogsstyrelsen* efter samråd med domänstyrelsen framlagt förslag i ämnet. För-

slaget innebär, att den nordöstra delen av egendomen skall upplåtas såsom skogsvårdsgård till skogsvårdsstyrelsen i Stockholms län och att ett belopp av 640 000 kronor skall anvisas till uppförande av undervisnings- och förläggningslokaler å gården. Det föreslagna området, som angivits omfattas en areal av omkring 468 hektar, har närmare utmärkts å en vid förslaget fogad karta. Vid förslaget har fogats en skrivelse i ämnet till skogsvårdsstyrelsen från skogsvårdsstyrelsen i Stockholms län ävensom en av länsarkitekten S. Häggblom, Gävle, verkställd kostnadsberäkning.

Skogsvårdsstyrelsen har framhållit, att det angivna området i huvudsak motsvarade de önskemål, som styrelsen uppställt beträffande en skogsvårdsgård i Stockholms län, nämligen centralt läge, relativt stor skogsmarksareal, förläggnings- och skollokaler, som medgäve en kontinuerlig undervisningsverksamhet, samt ett så litet jordbruk som möjligt.

En närmare redogörelse för behovet av skogsvårdsgården och villkoren för upplåtelsen m. m. lämnas å s. 11—13 i propositionen.

De för skogsvårdsgården erforderliga byggnaderna, som föreslagits skola förläggas till Ladvik vid nordvästra delen av området, ha av skogsvårdsstyrelsen beräknats draga en kostnad av 700 000 kronor, därav i runt tal 640 000 kronor till uppförande av dels elevhemsbyggnad för 28 elever jämte bostad för husmor, lärarrum m. m., dels köks-, matsals- och skolbyggnad och dels föreståndarbostad ävensom 60 000 kronor för viss utrustning.

Skogsvårdsstyrelsen har för sin del icke haft något att erinra mot den föreslagna förläggningen av byggnaderna eller mot de angivna byggnadskostnaderna. De 640 000 kronorna borde anvisas under ett särskilt anslag, medan frågan om anvisande av medel till utrustning torde göras beroende av i vad mån skogsvårdsstyrelsens egna medel borde anlitas härför. Skulle eventuellt statsmedel erfordras för ändamålet, borde dessa anvisas från skogsvårdsstyrelsernas omkostnadsanslag.

Yttrandena. *Statskontoret* har i princip icke haft något att erinra mot den föreslagna upplåtelsen men har ansett det böra övervägas, huruvida icke nybyggnadsprogrammet med hänsyn till situationen på byggnadsmarknaden borde inskränkas eller helt ställas på framtiden.

Riksräkenskapsverket har bland annat framhållit, att det ur statsfinansiell synpunkt enligt dess mening skulle vara att föredraga att genom anvisande av anslag å riksstaten eller genom ianspråktagande av reserverade prisutjämningsavgifter för exporterade trävaror medel ställdes till förfogande för omedelbar avskrivning ur domänverkets räkenskaper av bokförda värdet för det område, som upplättes till skogsvårdsstyrelsen.

Ej heller *byggnadsstyrelsen* har, ur de synpunkter styrelsen haft att företända, funnit skäl till erinran mot upplåtelsen, därvid styrelsen emellertid framhållit att den i avsaknad av ritningar över nybyggnaderna icke kunnat närmare granska byggnadskostnaderna.

Övningsplats för sjökrigsskolan.

I propositionen nr 128/1948 behandlades en framställning av chefen för sjökrigsskolan att få disponera ett markområde om cirka 135 hektar vid Sandviken mellan Frössvik och Rösckär å Bogesunds egendom såsom övningsområde för skolan. Därvid uttalade dåvarande departementschefen att med den ifrågasatta upplåtelsen borde anstå, till dess frågan om indragning av flygflottiljen vid Hägernäs blivit avgjord samt att, därest vid Hägernäs lämpliga områden för skolan icke erbjöde sig, ärendet borde upptagas till förnyad prövning.

I skrivelse den 26 november 1948 har nu *arméns fortifikationsförvaltning* hemställt, att berörda område, vilket närmare utmärkts å en vid skrivelsen fogad karta, utan ersättning skulle upplåtas för angivna ändamål. Till motivering av framställningen har anförts följande.

Med anledning av vad i prop. nr 128/1948 uttalats hemställde chefen för sjökrigsskolan hos chefen för Roslagens flygflottilj om yttrande, huruvida för ändamålet lämpligt område funnes å flygvapnet tillhörig mark vid Hägernäs. Av flottiljchefens yttrande, vilket sedermera bekräftats av chefen för flygvapnet, framgår, att det av flygvapnet disponerade markområdet vid Hägernäs på grund av dess ringa areal och med hänsyn till omgivande bostadsbebyggelse över huvud taget icke är lämpligt såsom övningsområde för sjökrigsskolan, vilket gäller även sedan flygflottiljen omändrats till radar-skola och stamflygförarskola. Under återopande härav har skolchefen hos chefen för marinen hemställt, att denne måtte utverka, att det föreslagna området upplåtes till sjökrigsskolans disposition. Chefen för marinen har därefter överlämnat ärendet till fortifikationsförvaltningen för handläggning och därvid anhållit, att då den av sjökrigsskolan disponerade övningsterrängen på grund av påbörjad och planerad bebyggelse icke längre kunde anses uppfylla rimliga anspråk på en övningsplats av här avsett slag, åtgärder måtte vidtagas för att området snarast möjligt skulle kunna tagas i bruk av sjökrigsskolan.

Sjökrigsskolan disponerar för närvarande för övningar två i enskild ägo varande områden om 51,2 och 2,9 hektar belägna i Näsby centralpark och Viggbyholm. Tillståndet att begagna de två områdena gäller endast intill dess marken skall styckas för bostadsbebyggelse. Då exploatering av vissa delar av marken redan påbörjats, har det blivit angeläget att snarast möjligt skaffa ett nytt övningsområde för utbildning i handvapen- och fälttjänst. Verkställda undersökningar ha givit vid handen, att ifrågavarande område under kronoegendomen Bogesund är det för ändamålet lämpligaste bland annat på grund av tillgången till en relativt lång och för landstigningsövningar lämplig strand. Den totala arealen utgör ca 135 hektar, varav ca 15 hektar bestå av åker och äng och ca 120 hektar av skogsmark. Området är avsett att huvudsakligen användas för skjututbildning (fältskjutning med handvapen), handvapentjänst, sprängtjänst, landstigningsövningar, fälttjänst (biväckering, orientering m. m.) samt simning och rekreation. Med utgångspunkt från nuvarande förhållanden torde övningar komma att bedrivas med högst 200 man i sänder och skjutning skulle i regel förekomma minst en gång varje vecka året om. Hinder skulle icke behöva föreligga mot att under tiden mellan skjutövningarna utnyttja inägojorden såsom bete. Stängsel skulle icke uppföras omkring området. Därest icke några av de byggnader,

som finnas å området östra del, kunna få disponeras för skolans räkning, torde därå böra uppföras ett enkelt förrådshus och en värmestuga, varjämte en brygga skulle anläggas vid Sandviken.

För egen del får fortifikationsförvaltningen framhålla, att det med hänsyn till svårigheten att för rimliga kostnader erhålla lämpligt övningsområde för sjökrigsskolan synes synnerligen önskvärt att, sedan Bogesunds egendom förvärvats av kronan, för övningarna erforderligt område om möjligt upplåtes å egendomen tillhörig mark. Det av chefen för sjökrigsskolan föreslagna området synes väl lämpat för ändamålet. Vad angår villkoren för upplåtelsen torde det böra uppdragas åt domänstyrelsen och fortifikationsförvaltningen att träffa avtal därom.

Riksräkenskapsverket har i remissutlåtande den 9 februari 1949 anført, att man beträffande formen för ifrågavarande upplåtelse kunde välja närmast mellan två olika alternativ. Antingen kunde förvaltningen av området överflyttas till fortifikationsförvaltningen och området i samband därmed överföras till försvarets fastighetsfond, eller kunde upplåtelsen ordnas på sätt i ärendet föreslagits. Ämbetsverket har förklarat sig icke ha något att erinra mot sistnämnda alternativ.

Fortsatt upprustning av Bogesund.

Slutligen har *domänstyrelsen* i skrivelse den 27 november 1948 hemställt, att för fortsatt upprustning av Bogesunds egendom måtte för budgetåret 1949/50 anvisas ett reservationsanslag av 500 000 kronor. Vid sin beräkning av medelsbehovet har styrelsen tagit hänsyn till de ändringar i den av Bogesundsutredningen uppgjorda upprustningsplanen, som ett genomförande av förslagen att inrätta en försöksgård å egendomen och att upplåta ett område därstädes till försöksfält åt skogsforskningsinstitutet skulle medföra. Styrelsen har sålunda räknat med, att endast följande brukningsenheter skulle kvarstå under styrelsens förvaltning, nämligen Tenö, Bullerholmen, Broknäs, Nibble, Gåsvik, Ut-Eke, Ådalen och Frössvik. Vidare har styrelsen förutsatt, att det för innevarande budgetår till upprustning av Bogesund anvisade anslaget å 1 000 000 kronor skulle komma att helt disponeras under budgetåret.

I fråga om den närmare specifikationen av det äskade anslagsbeloppet hänvisas till s. 15—16 i propositionen.

Departementschefen.

Departementschefen har anført i ärendet:

»Vad först angår förslaget om att inrätta en försöksgård å Bogesund torde jag få erinra om att Kungl. Maj:t tidigare denna dag på min hemställdan beslutat uppdraga åt lantbruksstyrelsen och statens lantbruksförsök att utarbeta en plan för den fortsatta utbyggnaden av försöksgårdsverksamheten. Därvid skulle bland annat prövas lämpligheten av att till Bogesund förlägga en försöksgård av nu ifrågasatt typ. I avbidan på resultatet av denna utredning torde ställning nu icke böra tagas till sagda förslag.

De framställningar, som gjorts om upplåtande av vissa delar av Bogesund för olika skogliga ändamål, synas alla väl motiverade. Med hänsyn till den stora betydelse, som skogsforskningsinstitutets verksamhet har, finner jag det sålunda angeläget, att institutets behov av ett försöksfält i närheten av Stockholm skall bli tillgodosett. Även det trädarkiv, som skulle ingå i detta försöksfält, synes kunna bli av stor betydelse för skogsnäringen. Jag anser det vidare önskvärt, att skogshögskolan skall äga använda viss del av skogsmarken å egendomen såsom övningsskog, då utbildningen därigenom torde kunna effektiviseras. Genom att förlägga en skogsvårdsgård till Bogesund synes man slutligen kunna på ett tillfredsställande sätt lösa problemet att finna en fast förläggningsplats för den skogliga upplysnings- och undervisningsverksamheten inom Stockholms län. En dylik skogsvårdsgård torde dessutom, såsom skogsstyrelsen framhållit, även kunna få stor betydelse för sagda verksamhet inom Uppsala och Södermanlands län.

Jag kan alltså i princip ansluta mig till samtliga dessa i skogsvårdens intresse framlagda förslag.

Vad härefter angår frågan om övningsområde för sjökrigsskolan har det numera visat sig, att det av flygvapnet disponerade markområdet vid Hägernäs icke lämpar sig för detta ändamål. Av den förebragta utredningen framgår vidare, att även andra förslag till lösning av förevarande spörsmål varit på tal men av olika anledningar måst förkastas. Under sådana omständigheter har jag intet att erinra mot att området vid Sandviken mellan Frössvik och Röskär å Bogesunds egendom tages i anspråk för att tillgodose sjökrigsskolans behov av mark för övningsändamål.

Det område, som föreslagits skola upplåtas för sistnämnda ändamål, sammanfaller emellertid delvis med det område, vilket skogsforskningsinstitutet önskar disponera som försöksfält. En jämkning av de ifrågasatta gränserna för dessa områden blir därför nödvändig.

Jag torde få erinra om att min företrädare i ämbetet i propositionen nr 128/1948 uttalade, att förvaltningen av Bogesunds egendom tills vidare borde få kvarligga hos domänstyrelsen, vilken den 30 mars 1946 av Kungl. Maj:t förordnats att taga egendomen i besittning för kronans räkning. Någon erinran häremot gjordes ej av riksdagen. Denna beviljade jämväl de i propositionen begärda anslagen för budgetåret 1948/49, nämligen å kapitalbudgeten under statens domäners fond ett investeringsanslag å 12 900 000 kronor för inlösen av egendomen samt å driftbudgeten under nionde huvudtiteln ett reservationsanslag för iståndsättande av egendomen å 1 000 000 kronor.

Ett genomförande av de här förordade förslagen om upplåtelse av vissa delar av egendomen torde ej böra föranleda någon ändring i fråga om förvaltningen av egendomen i övrigt. För de upplåtna områdena torde ersättning till domänfonden böra utgå enligt de grunder, som angivits i propositionen nr 153/1939.

Enligt vad i ärendet anförts disponerar skogsforskningsinstitutet medel till bestridande av utgifterna under de närmaste åren för verksamheten vid

det föreslagna försöksfältet, med undantag för kostnaden för anläggande av ett trädarkiv. För detta ändamål har ett belopp av 125 000 kronor ansetts erforderligt. Vidare har beräknats ett belopp av 260 000 kronor till uppförande och reparation av nödvändiga byggnader och hägnader å försöksfältet. Kostnadsberäkningarna synas böra godtagas. Inrättandet av trädarkivet torde, såsom styrelsen för skogshögskolan och skogsforskningsinstitutet framhållit, få anses vara en åtgärd av sådan beskaffenhet, att kostnaderna därför böra kunna bestridas ur diversemedelsfonden för prisutjämningsavgifter. Enligt vad jag inhämtat har chefen för folkhushållningsdepartementet för avsikt att upptaga detta spörsmål i ett senare sammanhang. Engångskostnaderna för uppförande och reparation av vissa byggnader och hägnader å försöksfältet torde däremot böra bestridas från ett särskilt reservationsanslag å driftbudgeten, benämnt Statens skogsforskningsinstitut: Byggnadsarbeten å försöksfält vid Bogesund. Dessa kostnader torde, såsom föreslagits, böra fördelas på tre år. Enligt vad institutet under hand uppgivit erfordras under nästa budgetår icke högre anslag för ändamålet än 30 000 kronor.

I detta sammanhang torde jag få erinra om att Bogesundsutredningen i sitt i propositionen nr 128/1948 anmälda betänkande beräknat utgifterna för att upprusta byggnaderna å Holminge och Röskär för jordbruksändamål till sammanlagt 245 000 kronor. Ett genomförande av nu förevarande förslag skulle alltså, såvitt angår byggnadsverksamheten å brukningsdelarna, medföra blott en obetydlig kostnadsökning i förhållande till förstnämnda alternativ.

Jag har ej heller något att erinra mot skogshögskolans framställning om anslag å 23 000 kronor för utförande av vissa byggnadsarbeten m. m. å övningsskogen vid Stensängen. Beloppet torde böra upptagas å driftbudgeten för nästa budgetår under ett särskilt reservationsanslag, benämnt Skogshögskolan: Byggnadsarbeten å övningsskog vid Bogesund. Däremot är jag icke för närvarande beredd att tillstyrka förslaget, att vid högskolan skulle anställas ett skogligt biträde i lönegrad Ce 19 med huvudsaklig uppgift att sköta den nya övningsskogen. Tills vidare torde skötseln av denna skog kunna ordnas med anlåtande av högskolans tillgängliga resurser.

Vad angår framställningen om anslag till uppförande av byggnader å den planerade nya skogsvårdsgården torde det väl, om denna skogsvårdsgård skall komma till stånd, bliva nödvändigt att anslag av statsmedel beviljas för ändamålet. Med hänsyn till omfattningen av dessa byggnadsarbeten kan jag dock icke tillstyrka, att medel nu skola anvisas härför. Under sådana förhållanden torde även böra anstå med upplåtandet av den mark, som är avsedd att ingå i skogsvårdsgården. Riksdagens medgivande torde böra inhämtas till de i det föregående föreslagna upplåtelseerna av mark till skogsforskningsinstitutet, skogshögskolan och sjökrigsskolan. Likaså torde redan nu böra begäras dylikt medgivande till att vid lämplig tidpunkt till skogsvårdsstyrelsen i Stockholms län upplåta den för berörda skogsvårdsgård avsedda marken. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t eller, efter Kungl.

Maj:ts bemyndigande, vederbörande myndigheter att meddela närmare bestämmelser rörande tidpunkten för upplåtelseerna ävensom beträffande övriga villkor för desamma. I samband därmed torde även spørsmålet om den närmare gränsdragningen mellan det område, som bör disponeras av skogsforskningsinstitutet, och det område, som bör upplåtas såsom övningsområde för sjökrigsskolan, få upptagas till avgörande.

Den under innevarande budgetår påbörjade upprustningen av Bogesunds egendom torde böra fortsättas under nästa budgetår. För detta ändamål har domänstyrelsen begärt ett anslag å 500 000 kronor. Även sedan de förbättringsåtgärder vidtagits, för vilka medel anvisades år 1948, återstå betydande brister att avhjälpa å egendomen. Jag finner det angeläget att detta skall ske snabbt och har intet att erinra mot de belopp som domänstyrelsen beräknat för ändamålet. Med hänsyn till de här föreliggande speciella omständigheterna torde, i likhet med vad som gällt under innevarande år, kostnaderna allenast förskottsvis böra bestridas från domänfonden och denna därefter erhålla ersättning för desamma genom ett särskilt reservationsanslag, benämnt Ersättning till statens domäners fond för utgifter för iståndsättande av Bogesunds egendom.

Beträffande den fortsatta upprustningen torde jag här få erinra om att domänstyrelsen i sina nu framlagda kostnadsberäkningar utgått från att förslaget att inrätta en försöksgård å Bogesund skulle genomföras. Några medel för upprustning av de delar av egendomen, som beröras av detta förslag, ha därför icke inräknats i det begärda anslaget. Såsom jag förut anfört har jag emellertid icke ansett mig nu kunna tillstyrka nämnda förslag. Då såsom en följd härav sagda delar av Bogesund tills vidare böra förvaltas av domänstyrelsen på samma sätt som för närvarande, kunna upprustningsåtgärder bli erforderliga jämväl därstädes. Härvid bör dock givetvis iakttagas att inga åtgärder vidtagas, som kunna föregripa det slutliga ställningstagandet till frågan om försöksgårdens förläggning. Någon ökad medelsanvisning för upprustning av Bogesund i anledning av vad nu anförts torde icke vara erforderlig.»

Utskottet.

Utskottet, som den 15 mars 1949 besökt Bogesunds egendom, har intet att erinra mot det begärda bemyndigandet för Kungl. Maj:t att upplåta mark å egendomen till försöksfält för statens skogsforskningsinstitut, övningsskog för skogshögskolan och skogsvårdsgård för skogsvårdsstyrelsen i Stockholms län. Frågan om upplåtelse av ett övningsområde å egendomen för sjökrigsskolan synes däremot giva rum för vissa betänkligheter.

Av utredningen framgår, att det tilltänkta övningsområdet bland annat skulle användas för skjututbildning, handvapentjänst och sprängtjänst. Bortsett från den omständigheten, att skogsbeståndet och övrig vegetation inom området skulle komma att utsättas för avsevärd överkan, kan enligt

utskottets mening starkt ifrågasättas lämpligheten av att dylika militära övningar förläggas till trakter, som i allt större utsträckning torde komma att användas såsom fritidsområde. Även torde åtskilliga olägenheter kunna väntas uppstå för den i närheten boende jordbrukande befolkningen. Med hänsyn härtill finner sig utskottet böra förorda, att ytterligare undersökningar vidtagas för att utröna huruvida icke annat lämpligt övningsområde står till buds, vilket icke är förenat med de nämnda olägenheterna.

Vad Kungl. Maj:t i övrigt föreslagit i propositionen föranleder icke någon erinran från utskottets sida.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må

1) godkänna Kungl. Maj:ts förslag angående upplåtelse av vissa delar av Bogesunds egendom till skogshögskolan, statens skogsforskningsinstitut samt skogsvårdstyrelsen i Stockholms län,

2) i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t ville föranstalta om ytterligare utredning angående möjligheten att anskaffa övningsområde åt sjökrigsskolan utanför Bogesunds egendom, samt

3) å riksstaten för budgetåret 1949/50 under nionde huvudtiteln anvisa

a) till *Skogshögskolan: Byggnadsarbeten å övningsskog vid Bogesund* ett reservationsanslag av 23 000 kronor,

b) till *Statens skogsforskningsinstitut: Byggnadsarbeten å försöksfält vid Bogesund* ett reservationsanslag av 30 000 kronor, samt

c) till *Ersättning till statens domäners fond för utgifter för iståndsättande av Bogesunds egendom* ett reservationsanslag av 500 000 kronor.

Stockholm den 28 april 1949.

På jordbruksutskottets vägnar:

L. TJÄLLGREN.

Vid detta ärendes slutbehandling ha närvarit:

från första kammaren: herrar Tjällgren, Alfred Andersson, Anderberg, Hjalmar Nilsson, Svedberg, Näslund, Jon Jonsson och Henry Johansson; samt

från andra kammaren: herrar Svensson i Ljungskile, Andersson i Tungelsta, Ericsson i Sörsjön, Andersson i Surahammar, Gustafson i Dädesjö, Larsson i Karlstad, Boman i Stafsund och Ahman.

Reservation

av herrar *Hjalmar Nilsson* och *Larsson* i Karlstad, vilka ansett att utskottet bort bifalla jämväl förslaget om upplåtelse av viss del av Bogesunds egendom såsom övningsområde för sjökrigsskolan och att därför utskottets yttrande och hemställan bort ha följande lydelse:

»Utskottet, som den 15 mars 1949 besökt Bogesunds egendom, har intet att erinra mot det begärda bemyndigandet för Kungl. Maj:t att upplåta mark å egendomen till försöksfält för statens skogsforskningsinstitut, övningsskog för skogshögskolan och skogsvårdsgård för skogsvårdsstyrelsen i Stockholms län ävensom för övningsområde åt sjökrigsskolan.

Ej heller vad Kungl. Maj:t i övrigt föreslagit i propositionen föranleder någon erinran från utskottets sida.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må

1) godkänna Kungl. Maj:ts förslag angående upplåtelse av vissa delar av Bogesunds egendom till skogshögskolan, statens skogsforskningsinstitut, skogsvårdsstyrelsen i Stockholms län och sjökrigsskolan samt

2) å rikstaten för budgetåret — — — 500 000 kronor.»